

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Центру наукових досліджень
та викладання іноземних мов НАН України
к.філол.н., доцент
ЖАЛАЙ В.Я.

«24» жовтня 2019 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни ВК 01 ДВА

Лінгвокультурна компетентність особистості

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 035 «Філологія»

Київ 2019

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Лінгвокультурна компетентність особистості
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України (м. Київ)
Повна назва структурного підрозділу	кафедра іноземних мов
Розробник(и)	Ільченко О.М., д.філол.н., проф. Кравченко Н.Г., к.філол.н., ст. викл.
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень НРК України – 9 рівень QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	1 семестр 2 року навчання (третій семестр)
Обсяг навчальної дисципліни	2 кредити ЄКТС / 60 годин, з яких 6 годин – лекції 6 годин – практичні заняття 48 годин – самостійна робота
Мова(и) викладання	англійська, українська,
Викладач(і)	Ільченко О.М., д.філол.н., проф. Кравченко Н.Г., к.філол.н., ст. викл.
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	вибірковий компонент, дисципліна вибору аспіранта ВК 01 ДВА
Передумови для вивчення дисципліни	Другий рівень вищої освіти (диплом магістра). Аспірант повинен знати: англійську мову на рівні не нижче С1 та мати навички пошуку та аналізу наукової інформації.
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні.
Обмеження	Обмеження відсутні.
3. Мета навчальної дисципліни	
Мета навчальної дисципліни – випрацювання міжкультурної компетентності аспірантів через розкриття сутності міжкультурної комунікації, лінгвокультурології, національного менталітету,	

комунікативної поведінки в аспекті взаємодії та взаємозв'язку мови і культури, мови як інструмента культури та культурного діалогу у контексті міжнародної співпраці.

4. Зміст навчальної дисципліни

1-й модульний цикл

Тема 1. Лінгвокультурна та міжкультурна компетентності як частина культурної компетентності особистості: теоретичні засади.

Тема 2. Комунікативна компетенція як єдність мовної та культурної компетенцій.

Тема 3. Мультикультуралізм у сучасному світі.

2-й модульний цикл

Тема 4. Комунікативна поведінка в полікультурному середовищі: практичне застосування.

Тема 5. Етикет і культура спілкування.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

знати:

- нерозривний зв'язок мови і культури, поняття лінгвокультурної компетентності як частини культурної компетентності;
- поняття лінгвокультурної та дискурсивної спільноти;
- розбіжності комунікативної поведінки;
- національно специфічні етикет та стратегії ввічливості як складники міжкультурної компетенції;
- ознаки невербальної поведінки;
- специфіку взаємодії мови і культури в типових комунікативних ситуаціях;

уміти:

- володіти культурно зумовленими нормами вербальної та невербальної поведінки;
- застосовувати англійську мову з урахуванням її соціокультурної варіативності та етикету;
  - послуговуватися національно специфічними стратегіями ввічливості;
- застосовувати лінгвокультурні канони англомовного дискурсу.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Завдання навчальної дисципліни ВК 01 ДВА «Лінгвокультурна компетентність особистості» полягає у формуванні та набутті таких компетентностей: загальні компетентності: ЗК: ,9, 12 (відповідно до переліку загальних компетентностей ОНП). Фахові компетентності: ФК11, 14-16, 19-22, 24-27 (відповідно до

переліку фахових компетентностей ОНП). Програмні результати навчання: ПРН 1.2, 1.3., 3.2.-3.4., 4.3., 4.4. (відповідно до переліку програмних результатів навчання ОНП).

6. Види навчальних занять та навчальної діяльності

6.1 Види навчальних занять

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л), практичні (індивідуальні) заняття (П) та самостійна робота (С).

Навчально-тематичний план лекцій і практичних занять 1 семестр 2 року навчання (третій семестр)

	Назва теми	Кількість годин		
		Л	П	С
1.	Лінгвокультурна та міжкультурна компетентності як частина культурної компетентності особистості: теоретичні засади.	1	1	
2	Комунікативна компетенція як єдність мовної та культурної компетенцій.	1	1	
3.	Мультикультуралізм у сучасному світі.	1		
4.	Комунікативна поведінка в полікультурному середовищі: практичне застосування.	2	2	
5.	Етикет і культура спілкування.	1	2	
		6	6	48
	Усього		60	

Змістовий модуль 1

Тема 1.

Л-1

1. Лінгвокультурна та міжкультурна компетентності як частина культурної компетентності особистості: теоретичні засади.

1.1. Мова та культура. Поняття ментальності.

П-1

1.2. Ключові дослідники питань взаємозв'язку мови та культури.

Тема 2

Л-2

2. Комунікативна компетенція як єдність мовної та культурної компетенцій.

2.1. Лінгвокультурна та дискурсивна спільноти.

П-2

2.2. Поняття «ідеальної мовленнєвої ситуації».

Тема 3

Л-3

3. Мультикультуралізм у сучасному світі.

Змістовий модуль 2

Тема 4

Л-4

4. Комунікативна поведінка в полікультурному середовищі: практичне застосування.

4.1. Вербальна та невербальна поведінка

П-3

4.1. Ефективні комунікативні прийоми: універсальні та національно специфічні.

Тема 5

Л-5

5. Етикет і культура спілкування.

5.1. Поняття «обличчя» мовця (позитивне чи негативне) за П. Браун та С. Левінсоном.

5.2. Стратегії ввічливості vs. стратегії неввічливості.

П-4

5.3. Табузовані теми у міжкультурному спілкуванні.

7.2 Види навчальної діяльності

Підготовка до лекцій,.

Підготовка до практичних занять.

Підготовка до виконання індивідуальних завдань за модулями.

Підготовка до іспиту.

Виконання кейсу за результатами опанованого матеріалу на тему: «Культурні капсули: порівняльний аналіз» (на матеріалі США, Канади, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Ірландії, Австралії).

8. Методи викладання, навчання

Модульне навчання.

Лекції-візуалізації.

Інтерактивні лекції.

Метод кейсів.

Обговорення-дискусії.

Проблемно-пошукові методи.

Міждисциплінарне навчання.

9. Методи та критерії оцінювання			
9.1. Критерії оцінювання			
Оцінка	Визначення	Національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в цілому правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: експрес-контроль (опитування та усні коментарі викладача за результатами опитування), настанови викладача в процесі виконання індивідуальних практичних завдань, перевірка, обговорення та оцінювання виконаної роботи.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усних опитувань, письмового тестування, перевірки виконання індивідуальних завдань та дискусій. Робота повинна бути виконана самостійно.

Оцінювання аспіранта здійснюється таким чином:

1. Експрес-контроль – 30 балів
2. Практичні (індивідуальні заняття) та самостійна робота – 30 балів
3. Залік – 40 балів

<p>Заохочувальні та штрафні бали:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність на лекції без поважних причин - (-) 2 бали. 2. Відсутність на практичних (індивідуальних) заняттях без поважних причин (-) 2 бали. 3. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції (+) 10 балів <p>Сума як штрафних, так і заохочувальних балів не має перевищувати 0,1R=10 балів.</p> <p>За курсом можливий змішаний спосіб навчання: авторські матеріали укладачів курсу (опорний конспект лекцій та матеріали для практичних занять і самостійної роботи) розміщено на навчальній платформі EDMODO - код доступу до матеріалів – 7nek1u</p> <p>Форма підсумкового контролю – диференційований залік.</p>	
<p>10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни</p>	
10.1 Засоби навчання	Навчальний процес потребує використання мультимедіа, друкованих та електронних освітніх ресурсів.
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алексєєва І.О. (2011). Вступ до теорії міжкультурної комунікації [Текст] : підручник / І. О. Алексєєва ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Київський університет. 2. Orsini-Jones, M., & Lee, F. (2018). Intercultural communicative competence for global citizenship. Intercultural Communicative Competence for Global Citizenship: Identifying cyberpragmatic rules of engagement in telecollaboration. Palgrave Macmillan 3. Deutscher G. (2011). Through the Language Glass: Why the World Looks Different in Other Languages. Picador. 4. Lewis, R. (2018). When cultures collide. Nicholas Brealey Publishing 5. Sharifian, F. (2015). The Routledge handbook of language and culture. Taylor and Francis <p>Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Agar, M. (2006). Culture: Can you take it anywhere? International Journal of Qualitative Methods, 5(2), Article xx. Retrieved [13.09.2019] from http://www.ualberta.ca/~iiqm/backissues/5_2/pdf/agar.pdf 7. Bachmann-Medick, D., & Blauhut, A. (2016). Cultural turns. New Orientations in the Study of Culture. De Gruyter 8. Brown P., Levinson S. (1987). Politeness: Some Universals in Language Usage. – Cambridge: Cambridge University Press. 9. Bührig, K., & Thijs, J. (2006). Beyond misunderstanding. Linguistic analyses of intercultural communication. Amsterdam:

J. Benjamins.:

10. Byram, M., & Grundy, P. (2003). Context and culture in language teaching and learning. Clevedon: Multilingual Matters.
11. Candel-Mora, M. (2019). Intercultural Communication Competence in Specialised Languages and Contexts: Research Prospects and Possibilities. *Advanced Linguistics*, 0(4). doi: 10.20535/2617-5339.2019.4.181340
12. Chunhong, Z., & Griffiths, C. (2011). Intercultural Communicative Competence. *English Language And Literature Studies*, 1(2). doi: 10.5539/ells.v1n2p113
13. Clyne M. (1995). *Inter-cultural Communication at Work: Cultural Values in Discourse*. Cambridge University Press.
14. Duranti, A. (2003). Language as Culture in U.S. Anthropology. *Current Anthropology*, 44(3), 323-347. doi: 10.1086/368118
15. Duranti, A. A (2004). *A Companion to Linguistic Anthropology*. Wiley-Blackwell.
16. Goddard, C., & Wierzbicka, A. (2013) *Words and Meanings: Lexical Semantics Across Domains, Languages, and Cultures*. Oxford: Oxford University Press.
17. Haugh, M., & Schneider, K. (2012). Im/politeness across Englishes. *Journal Of Pragmatics*, 44(9), 1017-1021. doi: 10.1016/j.pragma.2012.05.010
18. Haugh, M. (2018). Afterword: Theorizing (im)politeness. *Journal Of Politeness Research*, 14(1), 153-165. doi: 10.1515/pr-2017-0058
19. Hofstede, G., Hofstede, G., & Pedersen, P. (2012). *Exploring culture*. Boston: Intercultural Press.
20. Hymes D. (1972). Models of the interaction of language and social life // *Directions in sociolinguistics: the ethnography of communication*. – N.Y.: Holt, Rinehart and Winston. — P. 35–71.
21. Hymes D. (1987). Communicative competence // *Sociolinguistics: an international handbook of the science of language and society*. – Berlin: Walter de Gruyter. – P. 219–229.
22. Jandt F. (2017). *An Introduction to Intercultural Communication: Identities in a Global Community*. Sage
23. Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
24. Malinowski B. (2014). *A Scientific Theory of Culture and Other Essays*. Marcel Press.
25. Mead, M. (2005) *The World Ahead: An Anthropologist Anticipates the Future (Margaret Mead: The Study of Contemporary Western Culture)*. Berghahn Books
26. Nazarenko, L. (2015). Linguistic Characteristics of Intercultural Competence as a Part of Teachers' Professional Competence. *Procedia - Social And Behavioral Sciences*, 180, 407-412. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.02.137

	27. Nazarenko, T. (2019). Cartographic Literacy as a Condition of Communication and Security. <i>Intercultural Communication</i>, 1(6), 117-137. doi: 10.13166/inco/103629 28. Orsini-Jones, M., & Lee, F. (2018). Intercultural communicative competence for global citizenship. <i>Intercultural Communicative Competence for Global Citizenship: Identifying cyberpragmatic rules of engagement in telecollaboration</i>. Palgrave Macmillan 29. Risager K. (2019) Linguaculture. <i>The Encyclopedia of Applied Linguistics</i> https://doi.org/10.1002/9781405198431.wbeal0709.pub2 30. Sapir E. (2014). Language. Charleston, SC: CreateSpace Independent Publishing Platform. 31. Wierzbicka A. (1997). Understanding Cultures through Their Key Words: English, Russian, Polish, German, and Japanese: English, Russian, Polish, German and Japanese (Oxford Studies in Anthropological Linguistics Book 8). Oxford University Press 32. Whorf, B., Carroll, J., Levinson, S., & Lee, P. (2012). Language, thought, and reality. Cambridge, Mass.: The MIT Press. 33. Zhang, X., & Zhou, M. (2019). Interventions to promote learners' intercultural competence: A meta-analysis. <i>International Journal Of Intercultural Relations</i>, 71, 31-47. doi: 10.1016/j.ijintrel.2019.04.006 34. Алексеева І.О. (2011). Вступ до теорії міжкультурної комунікації [Текст] : підручник / І. О. Алексеева ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Київський університет. 35. Голубовська І.О. (2004). Етнічні особливості мовних картин світу. – К.: Логос, 2004. – 284 с. 36. Печенко О. “Thanks” But Not “Thanks Anyway”: E-politeness in E-mailing. // <i>Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи</i>. – К., Логос, 2013. – Вип. 8. – С. 89–103. 37. Тер-Минасова С.Г. (2000). Язык и межкультурная коммуникация. М: Слово 38. Хабермас Ю. (1995). Демократия. Разум. Нравственность. – М.: Центр Academia.

Силабус підготували:

Ільченко О.М., д.філол.н., проф.

Кравченко Н.Г., к філол.н., ст.. викл,